

Силабус курсу
Теорія ввічливості

Ступінь вищої освіти - другий (магістерський)
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка / 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 014.022 Середня освіта (Німецька мова і література) / 035.043 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно) (Німецька мова і література)
Рік підготовки: 2 рік, семестр – 1 для 014.022 Середня освіта (Німецька мова і література)
1 рік, семестр -2 для 035.043 Філологія.
Германські мови та літератури (переклад включно) (Німецька мова і література)
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна
Кількість кредитів - 4 кредитів ECTS - 014.022 Середня освіта (Німецька мова і література)
3 кредити ECTS - 035.043 Філологія.
Германські мови та літератури (переклад включно) (Німецька мова і література)
Дні занять:
Консультації:
Мова викладання: німецька



Керівники курсу

к. філол. н., доц. **Маєвська Леся Іванівна**

Контактна інформація: mavevska@tnpu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність оперувати понятійним апаратом теорії ввічливості;
- здатність застосовувати різні підходи та методи лінгвістичних досліджень для аналізу та інтерпретації процесу комунікації, комунікативних хиб та невдач;
- здатність аналізувати та розуміти дискусійні проблеми та концепції теорії ввічливості, відображені у фундаментальних працях вітчизняних та зарубіжних лінгвістів;
- здатність моделювати структуру та хід процесу комунікації, опираючись на аналіз вербальних і невербальних засобів і компонентів комунікації, а також принципів мовленнєвого етикету.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами таких результатів навчання:

- знати методи, основні поняття та термінологію теорії ввічливості; історію її становлення як окремого напрямку лінгвістичних досліджень та праці видатних дослідників; основні положення теорії ввічливості; роль ситуації/контексту; принципи і закономірності діалогічної взаємодії; лінгвостилістичний аспект побудови повідомлень; основні категорії, вербальні та невербальні засоби вираження ввічливості в німецькій мові;
- вміти орієнтуватися у сучасних теоріях ввічливості та працювати з науковою літературою; використовувати набуті знання у практиці іншомовного спілкування, перекладу і у науковому аналізі мовленнєвої взаємодії.

Лекції – 20 год. (денна форма навчання 035.043 Філологія), 8 год. (заочна форма навчання); 20 год (денна форма навчання 014.022 Середня освіта)

Практичні – 10 год. (денна форма навчання 035.043 Філологія); 4 год. (заочна форма навчання); 10 год (денна форма навчання 014.022 Середня освіта)

Самостійна робота - 60 год. (денна форма навчання 035.043 Філологія), 78 (заочна форма навчання); 90 год (денна форма навчання 014.022 Середня освіта)

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	Тема 1. Методологічна основа, предмет, об'єкт, методи лінгвістичної теорії ввічливості. Історія розвитку теорії ввічливості як окремого напрямку досліджень.	Знати предмет, завдання, методи теорії ввічливості, її зв'язки з іншими науковими дисциплінами.
	Тема 2. Основні положення, категорії та поняття теорії ввічливості.	Знати та розуміти основні положення, категорії та поняття теорії ввічливості.
	Тема 3. Теорії ввічливості Дж. Ліча, П.Браун і С. Левінсона, Р. Лакофф.	Знати основні положення найвідоміших лінгвістичних теорій ввічливості.
	Тема 4. Головний принцип та максими ввічливості з огляду на їх застосування до побудови успішної комунікації німецькою мовою.	Знати та вміти застосовувати принцип ввічливості та його максими для побудови комунікації
	Тема 5. Основні стратегії ввічливості.	Знати основні стратегії ввічливості та вміти їх застосовувати для побудови комунікації.
	Тема 6. Мовні та невербальні засоби вираження ввічливості у німецькомовній комунікації та дискурсі.	Знати засоби побудови успішної комунікації німецькою мовою, вміти аналізувати фрагменти дискурсу та пояснювати використання засобів ввічливості.
	Тема 7. Прагматичний аспект та мовна особистість у теорії ввічливості.	Знати прагматичні аспекти теорії ввічливості, вміти аналізувати комунікативну ситуацію та застосувати відповідно до неї стратегії та засоби ввічливості.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузях лінгвістики, літературознавства та методики навчання іноземних мов і культур, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та приймати конструктивні рішення на основі сформованих загальнолюдських цінностей.

ЗК 2	Здатність до осмислення предметної галузі (лінгвістика, літературознавство, методика навчання іноземних мов і культур) та розуміння специфіки професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність системно застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології в професійній і науковій діяльності.
ЗК 4	Здатність до застосування інтегрованих знань та здобутих компетентностей в широкому діапазоні можливих місць працевлаштування та повсякденному житті, до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 8	Здатність планувати та управляти часом, діагностувати власні стани та почуття для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності, виробляти власну стратегію і тактику професійної поведінки та особистісного зростання, генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу і підприємливість, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного і демократичного громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ФК1	Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
ФК2	Здатність критично осмислювати сучасну термінологію, наукові поняття, концепції, методи, технології і засоби навчання іноземних мов і культур, розкривати загальні тенденції, закономірності розвитку методики навчання іноземних мов і культур як науки.
ФК3	Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
ФК4	Здатність вирішувати комплексні проблеми у галузі професійної діяльності на підґрунті концептуальних і методологічних знань з лінгвістики, літературознавства, методики навчання іноземних мов і культур, психології і педагогіки вищої школи, методики викладання дисциплін у вищій школі з дотриманням принципів науковості та інтеграції.
ФК 5	Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних методик і освітніх технологій для формування ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти.

ФК6	Здатність формувати в учнів і студентів уміння користуватися метамовою лінгвістики, літературознавства та перекладу, виконувати передбачені навчальними програмами види мовних та літературознавчих аналізів.
ФК10	Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення, можливості голосу вчителя як засобу педагогічного впливу, усвідомлювати роль експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
ФК11	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраних галузях фахових методик та філологічних досліджень, усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у цих галузях, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

Програмні результати навчання	
ПРН1	Знання та тлумачення сучасної термінології, наукових понять, законів, концепцій, учень і теорій, методів дослідження мови, літератури та перекладу. Розуміння та тлумачення загальних тенденцій, закономірностей розвитку гуманітарних наук, їх ролі у формуванні наукової картини світу.
ПРН3	Знання та розуміння стратегії сталого розвитку та сутності взаємозв'язків між мовою та людиною як соціальною істотою.
ПРН4	Знання методології наукового пізнання як концептуальної основи професійної діяльності викладача гуманітарних наук, розуміння динаміки розвитку сучасних наукових теорій, що оновлюють методологію дослідження мови, літератури, перекладу та навчання іноземних мов і культур.
ПРН5	Знання загальних закономірностей, механізмів становлення й розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та форм людської особистості, факторів регуляції поведінки особистості, основ соціальної психології груп і колективу.
ПРН7	Уміння абстрактно та критично мислити, приймати конструктивні рішення на основі наявних загальнолюдських цінностей, логічних аргументів та перевірених фактів, гармонійного поєднання знань з гуманітарних наук, методики їх навчання та культури педагогічного спілкування.

ПРН8	Уміння інтегрувати методи емпіричного та теоретичного рівнів пізнання в освітньому процесі, застосовувати спостереження, зіставлення й протиставлення фактів і явищ, нового з відомим, структурування, систематизацію та категоризацію інформації, використовувати індукцію, дедукцію, абстрагування, конкретизацію, аналіз, синтез на рівні, необхідному для вирішення науково-дослідних завдань та проблем професійної діяльності викладача німецької і другої іноземної мов та зарубіжної літератури.
ПРН14	Уміння співпрацювати в полікультурному середовищі для забезпечення ефективної взаємодії у сфері науки і освіти, створювати умови для міжкультурної комунікації, володіти технологіями усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами у всіх різновидах соціальних і культурних контекстів та професійній діяльності, здатність до міжособистісної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, толерантного ставлення до різних точок зору в умовах полікультурного, варіативного середовища та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.
ПРН15	Уміння сприймати та аналізувати світоглядні соціально й особистісно значущі аспекти філософських проблем, пов'язаних із сферою майбутньої професійної діяльності та пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору та висловлюючи власні висновки.
ПРН17	Уміння актуалізувати власний потенціал, проектувати та реалізувати власні освітні траєкторії особистісного зростання з високим рівнем автономності, оцінювати результати своєї праці.
АПРН18	Уміння адаптуватись та діяти в новій ситуації, діагностувати власні стани та почуття для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності.

Літературні джерела

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 342 с.
2. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. – К.: ЦУЛ «Фитосоциоцентр», 2002. – 336с.
3. Почепцов Г.Г. Теорія комунікацій. – К.: ВЦ «Київський університет», 1999. – 307 с.
4. Белова А.Д. Лингвистические аспекты аргументации. – К.: Издт-во Киевс. у-та им. Т.Г.Шевченко, 1997. – 310 с.
5. Дейк Т.А., ван. Язык. Познание. Коммуникация. – М.: Прогресс, 1989. – 312 с.
6. Колшанский Г.В. Паралингвистика. – М.: Наука, 1974. – 81с.
7. Леонтьев А.А. Язык, речь, речевая деятельность. – М.: Просвещение, 1969. – 214 с.
8. Серль Дж. Классификация иллокутивных актов // Зарубежная лингвистика II. – М.: Прогресс, 1999. – С. 229-253.
9. Haferland H. Höflichkeit. – Oldenburg: Red. OBST, 1996. – 222 S.
10. Heusinger S. Pragmalinguistik. – Frankfurt a. M.: Haag + Herchen, 1995. – 162 S.
11. Hinnenkamp V. Interkulturelle Kommunikation. – Heidelberg: Groos, 1994. – 314 S.
12. Kienpointner M. Argumentationsanalyse. – Innsbruck: Verlag des Instituts für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, 1983. – 234 S.
13. Krallmann D., Ziemann A. Grundkurs Kommunikationswissenschaft. – München: Wilhelm Fink Verlag, 2001. – 344 S.

14. Merten K. Einführung in die Kommunikationswissenschaft. – Bd. 1: Grundlagen der Kommunikationswissenschaft. – Münster: Lit, 1999. – 585 S.

15. Wunderlich D. Studien zur Sprechakttheorie. - Frankfurt a. M.: Athenäum, 1978. – 417 S.

Політика оцінювання

- **Політика щодо кінцевих строків та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижче (75% від можливої максимальної кількості балів за вид завдання). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування і користування чужими зошитами і матеріалами під час контрольних робіт та екзаменів заборонені.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (тема 1-7) усне опитування, тести, завдання	60
Модуль 2 (ІНДЗ) переклад, виступ, презентація	10
Підсумковий контроль (теми модулів 1, 2) - тести, завдання	30
	100

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE